

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (šesti senat)

z dne 6. oktobra 2021 *

„Predhodno odločanje – Skupna kmetijska politika – Financiranje s strani Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) – Nacionalni program razvoja podeželja 2014–2020 – Uredba (EU) št. 1305/2013 – Člen 19(1)(a) – Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete – Pomoč za razvoj malih kmetij – Kumulacija pomoči – Možnost zavrnitve kumulacije“

V zadevi C-119/20,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Augstākā tiesa (Senāts) (vrhovno sodišče, Latvija) z odločbo z dne 24. februarja 2020, ki je na Sodišče prispela 28. februarja 2020, v postopku

Līga Šenfelde

proti

Lauku atbalsta dienests,

SODIŠČE (šesti senat),

v sestavi L. Bay Larsen (poročevalec), predsednik senata, C. Toader, sodnica, in N. Jääskinen, sodnik,

generalna pravobranilka: J. Kokott,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za L. Šenfelde ona sama,
- za latvijsko vlado sprva V. Soņeca, L. Juškeviča in E. Bārdiņš, agenti, nato K. Pommere, in E. Bārdiņš, agenta,
- za Evropsko komisijo M. Kaduczak in A. Sauka, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalne pravobranilke na obravnavi 3. junija 2021

* Jezik postopka: latvijsčina.

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 19(1)(a) Uredbe (EU) št. 1305/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o podpori za razvoj podeželja iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1698/2005 (UL 2013, L 347, str. 487, in popravek v UL 2016, L 130, str. 1):
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med Līgo Šenfelde, lastnico kmetijskega gospodarstva, in Lauku atbalsta dienests (služba za podporo podeželju, Latvija) v zvezi z odločbo, s katero ji je bila zavrnjena kumulacija dveh pomoči za razvoj kmetij in podjetij.

Pravni okvir

Pravo Unije

Uredba št. 1305/2013

- 3 V uvodnih izjavah 3, 7 in 17 Uredbe št. 1305/2013 je navedeno:
 - „(3) Ker cilja te uredbe, in sicer razvoja podeželja, države članice [...] ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se [...] lažje doseže na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti [...].
 - [...]
 - (7) [...] Vsaka država članica bi morala pripraviti nacionalni program razvoja podeželja za svoje celotno ozemlje ali več regionalnih programov ali pa oboje, tj. nacionalni program in več regionalnih programov. V vsakem programu bi morala biti določena strategija za izpolnjevanje ciljev v zvezi s prednostnimi nalogami Unije za razvoj podeželja in izbor ukrepov. Programiranje bi moralo biti usklajeno s prednostnimi nalogami Unije za razvoj podeželja, hkrati pa bi moralo biti prilagojeno nacionalnim okoliščinam in dopoljevati druge politike Unije, zlasti politiko kmetijskega trga, kohezijsko politiko in skupno ribiško politiko. Države članice, ki se odločijo za pripravo več regionalnih programov, bi morale biti poleg tega sposobne pripraviti tudi nacionalni okvir brez ločene dodelitve proračunskih sredstev, da se tako olajša usklajevanje med regijami pri obravnavanju izzivov na ravni celotne države.
 - [...]
 - (17) [...] Prav tako bi bilo treba spodbujati razvoj majhnih kmetij, ki so lahko potencialno ekonomsko uspešne. Da se zagotovi sposobnost preživetja novih gospodarskih dejavnosti, ki prejmejo podporo v okviru navedenega ukrepa, bi morala biti pogoj za podporo predložitev poslovnega načrta. [...]

4 V členu 2(1)(n) te uredbe je „mladi kmet“ opredeljen kot oseba, ki v času predložitve vloge ni stara več kot 40 let, ima ustrezno poklicno znanje in usposobljenost ter prvič vzpostavlja kmetijsko gospodarstvo kot nosilec tega gospodarstva.

5 Člen 5 navedene uredbe, naslovljen „Prednostne naloge Unije za razvoj podeželja“, v prvem pododstavku, točka 2(a), določa:

„Cilji razvoja podeželja, ki prispevajo k uresničevanju strategije Evropa 2020 za pametno, trajnostno in vključujočo rast, se zasleduje prek naslednjih šestih prednostnih nalog Unije za razvoj podeželja [...]:

[...]

(2) krepitev sposobnosti preživetja kmetij in konkurenčnosti vseh vrst kmetijstva v vseh regijah [...] s poudarkom na naslednjih področjih:

(a) izboljšanju ekonomske uspešnosti vseh kmetij ter zagotavljanju lažjega prestrukturiranja in posodabljanja kmetij, zlasti z namenom povečanja njihove udeležbe na trgu in tržne usmerjenosti [...]“.

6 Člen 6(1) Uredbe št. 1305/2013 določa:

„[Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja (EKSRP)] v državah članicah deluje na podlagi programov razvoja podeželja. V okviru teh programov se strategija za izpolnjevanje prednostnih nalog Unije za razvoj podeželja izvaja s sklopom ukrepov iz naslova III. Za doseg ciljev razvoja podeželja, ki se zasledujejo prek prednostnih nalog Unije, se zaprosi za podporo iz EKSRP.“

7 Člen 13 te uredbe določa:

„Vsak ukrep za razvoj podeželja se programira tako, da izrecno prispeva k izpolnjevanju ene ali več prednostnih nalog Unije za razvoj podeželja. Okvirni seznam ukrepov, ki so posebno pomembni z vidika prednostnih nalog Unije, je v Prilogi VI.“

8 Člen 19 navedene uredbe, naslovljen „Razvoj kmetij in podjetij“, določa:

1. Podpora v okviru tega ukrepa zajema:

(a) pomoč za zagon dejavnosti za:

(i) mlade kmete;

[...]

(iii) razvoj majhnih kmetij;

[...]

2. Podpora iz točke (a)(i) odstavka 1 se odobri mladim kmetom.

[...]

Podpora iz točke (a)(iii) odstavka 1 se odobri majhnim kmetijam, kot jih opredelijo države članice.

[...]

4. Pogoj za podporo iz točke (a) odstavka 1 je predložitev poslovnega načrta. Izvajanje poslovnega načrta se mora začeti v devetih mesecih od datuma odločitve o odobritvi pomoči.

Pri mladih kmetih, ki prejemajo podporo iz točke (a)(i) odstavka 1, je v poslovnem načrtu navedeno, da je mladi kmet v 18 mesecih od datuma vzpostavitve usklajen s členom 9 Uredbe (EU) št. 1307/2013 v zvezi z aktivnimi kmeti.

Države članice določijo zgornji in spodnji prag za omogočenje dostopa kmetijskih gospodarstev do podpore iz točk (a)(i) in (a)(iii) odstavka 1. Spodnji prag za podporo iz točke (a)(i) odstavka 1 je višji od zgornjega praga za podporo iz točke (a)(iii) odstavka 1. Podpora je omejena na kmetijska gospodarstva, ki ustrezajo opredelitvi pojma mikro- in malih podjetij.

5. Podpora iz točke (a) odstavka 1 se izplača v najmanj dveh obrokih v obdobju največ petih let. Obroki se lahko postopno znižujejo. Pogoj za izplačilo zadnjega obroka v skladu s točkama (a)(i) in (a)(ii) odstavka 1 je pravilno izvajanje poslovnega načrta.

6. Najvišji znesek podpore iz točke (a) odstavka 1 je določen v Prilogi I [Prilogi II]. Države članice določijo znesek podpore iz točk (a)(i) in (a)(ii) odstavka 1, pri čemer upoštevajo tudi družbeno-gospodarske razmere na območju, zajetem v programu.

[...]

Izvedbena uredba (EU) št. 808/2014

- 9 Priloga I k Izvedbeni uredbi Komisije (EU) št. 808/2014 z dne 17. julija 2014 o določitvi pravil za uporabo Uredbe št. 1305/2013 (UL 2014, L 227, str. 18) vsebuje del 5, ki se nanaša na kode ukrepov in podukrepov. Ta del na podlagi člena 19 Uredbe št. 1305/2013 pod kodo 6 določa ukrep, naslovljen „Razvoj kmetij in podjetij“. Med podukrepi za programiranje, ki ustrezajo temu ukrepu, je pod kodo 6.1 naveden ukrep, naslovljen „Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete“, in pod kodo 6.3 ukrep, naslovljen „Pomoč za zagon dejavnosti, namenjena razvoju majhnih kmetij“.

Delegirana uredba (EU) št. 807/2014

- 10 V skladu s členom 5(2) Delegirane uredbe Komisije (EU) št. 807/2014 z dne 11. marca 2014 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 1305/2013 Evropskega parlamenta in Sveta o podpori za razvoj podeželja iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) in o uvedbi prehodnih določb (UL 2014, L 227, str. 12) države članice opredelijo pragove iz tretjega pododstavka člena 19(4) Uredbe št. 1305/2013 glede proizvodnega potenciala kmetijskega gospodarstva, ki se izmeri v standardnih rezultatih, kot so opredeljeni v členu 5 Uredbe Komisije (ES) št. 1242/2008 z dne 8. decembra 2008 o določitvi tipologije Skupnosti za kmetijska gospodarstva (UL 2008, L 335, str. 3), ali enakovrednih rezultatih.

Smernice Evropske unije o državni pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju za obdobje od 2014 do 2020

- 11 V skladu s točko 99 Smernic Evropske unije o državni pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju za obdobje od 2014 do 2020 (UL 2014, C 204, str. 1) se „pomoč [...] lahko dodeli hkrati na podlagi več shem ali skupaj z ad hoc pomočjo, pod pogojem, da skupni znesek državne pomoči za dejavnost ali projekt ne presega zgornjega praga pomoči iz teh smernic“.
- 12 Točka 184 teh smernic določa, da je treba „[n]ajvišji znesek pomoči [...] omejiti na 70.000 EUR na mladega kmeta in 15.000 EUR na malo kmetijo [in da morajo d]ržave članice [...] določiti znesek pomoči za mlade kmete in pri tem upoštevati tudi družbeno-gospodarske razmere zadevnega območja“.

Latvijsko pravo

- 13 Točka 1 uredbe sveta ministrov št. 292 z dne 9. junija 2015 o postopku za dodelitev nacionalnih pomoči in pomoči Evropske unije v okviru podukrepa „Pomoč za zagon dejavnosti za razvoj majhnih kmetij“ v okviru ukrepa „Razvoj kmetij in podjetij“ (*Latvijas Vēstnesis* 2015, št. 126), določa:

„Ta uredba ureja postopek za dodelitev nacionalnih pomoči in pomoči Evropske unije v okviru podukrepa „Pomoč za zagon dejavnosti za razvoj majhnih kmetij“, ki spada k ukrepu „Razvoj kmetij in podjetij, v obliki enkratnega plačila.“

- 14 Člen 20 te uredbe določa:

„V programskem obdobju lahko prosilec za pomoč le enkrat prejme pomoč, navedeno v teh določbah“.

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

- 15 Tožeča stranka iz postopka v glavni stvari, lastnica kmetijskega gospodarstva, je 5. oktobra 2015 v okviru prvega projekta zaprosila za dodelitev pomoči za zagon dejavnosti za razvoj malih kmetij.
- 16 Služba za podporo podeželju je z odločbo z dne 15. januarja 2016 tej prošnji ugodila.
- 17 Tožeča stranka je 27. julija 2016 prevzela kmetijsko gospodarstvo, ki so ga pred tem upravljali njeni starši.
- 18 23. avgusta 2016 je v okviru drugega projekta vložila prošnjo za financiranje, namenjeno zagonu dejavnosti za mlade kmete, pri čemer je še vedno opravljala dejavnosti, subvencionirane s prvo pomočjo.
- 19 Služba za podporo podeželju je 8. novembra 2016 to drugo prošnjo zavrnila na podlagi člena 19(4) Uredbe št. 1305/2013.

- 20 Ta služba je menila, da lahko kandidat na podlagi istega ukrepa prejema bodisi pomoč za razvoj malih kmetij bodisi pomoč za mlade kmete. Prav tako je menila, da nacionalna ureditev ne dovoljuje najprej zaprositi za pomoč za zagon dejavnosti in nato za pomoč mladim kmetom, saj tako ni izpolnjeno merilo prve vzpostavitve ali pridobitve kmetijskega gospodarstva, povezano z zadnjenavedeno pomočjo.
- 21 Tožeča stranka iz postopka v glavni stvari je to odločbo o zavrnitvi izpodbijala pred službo za podporo podeželju. Ta je z odločbo z dne 6. januarja 2017 to zavrnitev potrdila in tako ponovila prepoved kumulacije različnih pomoči, določenih s to uredbo.
- 22 Tožbi, ki ju je tožeča stranka nato vložila zoper to zavrnilno odločbo, sta administrativā rajona tiesa (okrožno upravno sodišče, Latvija) oziroma Administrativā apgabaltiesa (regionalno upravno sodišče, Latvija) zavrnila.
- 23 Ti sodišči sta zlasti menili, da iz ciljev, navedenih v projektih tožeče stranke iz postopka v glavni stvari, izhaja, da se z drugim projektom uresničuje izvajanje cilja prvega projekta. Dodelitev dveh pomoči za isti cilj pa naj bi bila v nasprotju s pravilom enkratnega plačila in naj je ne bi bilo mogoče šteti za sorazmerno uporabo sredstev. Poleg tega naj bi kmet izgubil status „mladega kmeta“, če je prejel pomoč za razvoj malih kmetij, določeno v členu 19(1)(a)(iii) Uredbe št. 1305/2013.
- 24 Tožeča stranka iz postopka v glavni stvari je 23. novembra 2017 pri Augstākā tiesa (Senāts) (vrhovno sodišče, Latvija) vložila kasacijsko pritožbo, v kateri je med drugim trdila, da so se določbe Uredbe št. 1305/2013 razlagale napačno.
- 25 V zvezi s tem trdi, da sta pomoči urejeni z različnima določbama in da se pravilo, v skladu s katerim pomoči ni mogoče prejeti več kot enkrat, v skladu s to uredbo uporablja za vsak podukrep posamično in ne za njihovo kumulacijo.
- 26 Predložitveno sodišče se zato sprašuje o skladnosti nacionalne ureditve, ki prepoveduje izplačilo pomoči iz člena 19(1)(a)(i) Uredbe št. 1305/2013 kmetu, ki je že prejel pomoč na podlagi tega odstavka 1(a)(iii).
- 27 V teh okoliščinah je Augstākā tiesa (Senāts) (vrhovno sodišče) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

„Ali je treba člen 19(1)(a) Uredbe št. 1305/2013 v povezavi z drugimi določbami navedene uredbe in Smernic Evropske unije o državni pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju za obdobje od 2014 do 2020 razlagati tako, da:

1. kmet izgubi status ‚mladega kmeta‘ zgolj zato, ker je dve leti pred tem prejel pomoč za razvoj malih kmetij, kot je določena v členu 19(1)(a)(iii) Uredbe št. 1305/2013;
2. navedene določbe dovoljujejo državam članicam sprejetje zakonodaje, v skladu s katero se kmetu ne plača pomoč, določena v členu 19(1)(a)(i) [te uredbe], če mu je že bila dodeljena pomoč iz točke (iii) [tega odstavka 1, točka (a)];
3. država članica lahko zavrne uporabo kombinacije pomoči kmetu, kadar se ni spoštovalo zaporedje kombinacije, določeno v Programu razvoja podeželja, ki ga je odobrila Evropska komisija?“

Vprašanja za predhodno odločanje

Prvo vprašanje

- 28 Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 19(1) Uredbe št. 1305/2013 razlagati tako, da nasprotuje temu, da lahko kmet, ki je prejel pomoč za zagon dejavnosti za razvoj malih kmetij, določeno v točki (a)(iii) te določbe, to pomoč kumulira s pomočjo za zagon dejavnosti za mlade kmete, določeno v točki (a)(i) te določbe.
- 29 Kot je razvidno iz člena 19(1)(a) te uredbe, podpora v okviru ukrepa „Razvoj kmetij in podjetij“ zajema tri vrste pomoči za zagon dejavnosti, med katerimi je pomoč za mlade kmete in pomoč za razvoj malih kmetij.
- 30 V Prilogi I k Izvedbeni uredbi št. 808/2014 je v delu 5, ki se nanaša na pravila o ukrepih in podukrepih, določena koda, ki ustreza pomoči v okviru ukrepa „Razvoj kmetij in podjetij“ iz člena 19 Uredbe št. 1305/2013, ter kodi, ki ustrezata podukrepoma „Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete“ in „Pomoč za zagon dejavnosti, namenjena razvoju majhnih kmetij“, ki se obravnavajo v postopku v glavni stvari.
- 31 Člen 19(2) Uredbe št. 1305/2013 določa, da se podpora iz odstavka 1(a)(i) tega člena odobri mladim kmetom, tista iz odstavka 1(a)(iii) te uredbe pa se odobri malim kmetijam, kot jih opredelijo države članice.
- 32 Čeprav zadnjenavedena določba opredelitev pojma „male kmetije“ tako prepušča državam članicam, pa je v členu 2(1)(n) Uredbe št. 1305/2013 „mladi kmet“ v smislu te uredbe opredeljen kot oseba, ki v času predložitve vloge ni stara več kot 40 let, ima ustrezno poklicno znanje in usposobljenost ter prvič vzpostavlja kmetijsko gospodarstvo kot nosilec tega gospodarstva.
- 33 Čeprav se člen 19(1)(a) navedene uredbe nanaša zlasti na odobritev obeh pomoči iz postopka v glavni stvari, je treba poudariti, da ne določa vrstnega reda odobritve teh pomoči niti izrecno ne izključuje njune kumulativne odobritve.
- 34 Člen 19(4), prvi pododstavek, Uredbe št. 1305/2013 določa, da je pogoj za podporo iz točke (a) odstavka 1, kamor spadata obe podpori iz postopka v glavni stvari, predložitev poslovnega načrta, ter določa pogoje za izvajanje tega načrta.
- 35 Poleg tega tretji pododstavek člena 19(4) navedene uredbe določa, da države članice določijo zgornji in spodnji prag za omogočenje dostopa kmetijskih gospodarstev do podpore iz točk (a)(i) in (a)(iii) odstavka 1. V njem je navedeno, da je spodnji prag za podporo iz točke (a)(i) odstavka 1 višji od zgornjega praga za podporo iz točke (a)(iii) navedenega odstavka 1 in da je ta podpora omejena na kmetijska gospodarstva, ki ustrezajo opredelitvi pojma mikro- in malih podjetij.
- 36 V zvezi s tem je treba spomniti, kot je razvidno iz člena 19(8) Uredbe št. 1305/2013, da se na Komisijo prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov, med drugim za določitev pragov iz navedenega odstavka 4 tega člena 19. Člen 5(2) Delegirane uredbe št. 807/2014 tako določa, da morajo države članice pragove iz tretjega pododstavka tega člena 19(4) opredeliti glede proizvodnega potenciala kmetijskega gospodarstva, ki se izmeri v standardnih ali enakovrednih rezultatih.

- 37 Ugotoviti pa je treba, prvič, da člen 19(4) Uredbe št. 1305/2013 ne obravnava izrecno vprašanja kumulacije pomoči, odobrenih na podlagi njenega člena 19(1)(a)(i) in (iii), in drugič, da določitev pragov za te pomoči, kot so podpore iz tega odstavka 4, ne nasprotuje temu, da se zadevne pomoči lahko kumulirajo, če se upošteva najvišji znesek podpore, kot je določen v odstavku 6 tega člena 19.
- 38 Ni namreč izključeno, da se upravičencu do pomoči po tem, ko je prejel pomoč za zagon dejavnosti za razvoj malih kmetij, njegov proizvodni potencial poveča, odvisno od primera, zaradi pridobitve prve pomoči, tako da se odloči, da bo vzpostavil dejavnost kot „mladi kmet“ v smislu člena 2(1)(n) navedene uredbe.
- 39 Tako status upravičenca do take pomoči ne izključuje možnosti, da bi lahko zaprosil za pomoč za „mladega kmeta“ v smislu te določbe, ki določa le merila glede starosti in usposobljenosti ter glede tega, da prvič vzpostavlja kmetijsko gospodarstvo kot njegov nosilec. Iz tega sledi, da je kmeta, kot je tožeča stranka iz postopka v glavni stvari, mogoče opredeliti kot „mladega kmeta“ v smislu navedene določbe, tudi če je že prejel pomoč za razvoj malih kmetij, določeno v členu 19(1)(a)(iii) te uredbe.
- 40 Merilo prve vzpostavitve kmetijskega gospodarstva ne zahteva nujno, da je kmetijsko gospodarstvo, ki ga „mladi kmet“ prvič vzpostavi, novo gospodarstvo, saj je to merilo lahko izpolnjeno tudi, če želi ta „mladi kmet“ še naprej razvijati staro gospodarstvo.
- 41 Poleg tega je možnost kumulacije obeh pomoči iz postopka v glavni stvari podprta z dejstvom, da Uredba št. 1305/2013 določa izplačilo pomoči mladim kmetom ne enkratno, ampak v obrokih, pri čemer je možnost takega izplačila v obrokih izrecno določena v členu 19(5) te uredbe in se poleg tega odraža v uvodni izjavi 17 te uredbe.
- 42 Poleg tega, kot je generalna pravobranilka navedla v točki 75 sklepnih predlogov, bi to, da lahko mladi kmet tudi po prejetju pomoči za razvoj male kmetije zaprosi za pomoč za mlade kmete, od katere bi se nato odbil znesek, ki je bil že prejet iz naslova prve pomoči, upoštevalo tudi realnost življenja mladih kmetov in bi bilo v skladu tako s cilji Uredbe št. 1305/2013 kot s prednostnimi nalogami Unije na področju razvoja podeželja.
- 43 Potreba po spodbujanju kmetov v fazi vzpostavitve k povečanju in razvoju njihovih kmetij ter posledično k spremembi njihovih prvotnih poslovnih načrtov namreč prispeva k uresničitvi cilja te uredbe, to je razvoja podeželja, kot je izražen v uvodni izjavi 3 te uredbe, in potrebi po spodbujanju razvoja malih kmetij, ki so lahko potencialno ekonomsko uspešne, kot je navedeno v uvodni izjavi 17 navedene uredbe.
- 44 Poleg tega je treba poudariti, da Uredba št. 1305/2013 določa tako cilje, h katerim mora prispevati politika razvoja podeželja, kot ustrezne prednostne naloge Unije s tem, da določa primerne ukrepe za izvajanje navedene politike. V členu 5 te uredbe je namreč navedenih šest prednostnih nalog za razvoj podeželja, med katerimi je v točki 2 tega člena med drugim krepitev sposobnosti preživetja kmetij in konkurenčnosti vseh vrst kmetijstva ter tudi generacijska pomladitev s poudarkom zlasti na izboljšanju ekonomske uspešnosti vseh kmetij ter zagotavljanju lažjega prestrukturiranja in posodabljanja teh kmetij (glej v tem smislu sodbo z dne 8. julija 2021, Région wallonne (Pomoč mladim kmetom), C-830/19, EU:C:2021:552, točka 34).
- 45 Potreba po spodbujanju kmetov v fazi vzpostavitve k povečanju in razvoju njihovih kmetij, poudarjena v točki 43 te sodbe, pa prav tako spada v okvir prednostnih nalog Unije za razvoj podeželja.

- 46 V obravnavanem primeru je tožeča stranka iz postopka v glavni stvari, kot je razvidno iz predložitvene odločbe, v svojem poslovnem načrtu glede pomoči za mlade kmete izrazila ravno željo, da bi nadaljevala začeti projekt tako, da bi svojo kmetijo razvila s povečanjem števila živali na njej.
- 47 Ob tem je treba opozoriti, da člen 19(6) Uredbe št. 1305/2013 omejuje zneske, ki jih je mogoče pridobiti kot mlad kmet iz naslova podpore iz odstavka 1(a) tega člena, tako da določa „najvišji“ znesek podpore, ki se odobri iz tega naslova.
- 48 V skladu s točko 99 Smernic Evropske unije o državni pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju za obdobje od 2014 do 2020 se pomoč lahko dodeli hkrati na podlagi več shem ali skupaj z *ad hoc* pomočjo, če skupni znesek državne pomoči za dejavnost ali projekt ne presega zgornjega praga pomoči iz teh smernic.
- 49 V zvezi s tem je v točki 184 navedenih smernic pojasnjeno, da je treba najvišji znesek pomoči omejiti na 70.000 EUR na mladega kmeta in 15.000 EUR na malo kmetijo, pri čemer morajo države članice določiti znesek pomoči za mlade kmete in pri tem upoštevati tudi družbeno-gospodarske razmere zadevnega območja.
- 50 Zato je treba, kot je generalna pravobranilka navedla v točki 82 sklepnih predlogov in kot je bilo navedeno v točki 37 te sodbe, znesek, pridobljen iz naslova pomoči za zagon dejavnosti za razvoj male kmetije, odbiti od zneska, ki se odobri v okviru pomoči za zagon dejavnosti za mladega kmeta, tako da se ne prekorači maksimalni znesek podpore na mladega kmeta iz člena 19(6) in Priloge II k Uredbi št. 1305/2013.
- 51 Glede na zgoraj navedeno je treba na prvo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 19(1) Uredbe št. 1305/2013 razlagati tako, da ne nasprotuje temu, da lahko kmet, ki je prejel pomoč za zagon dejavnosti za razvoj malih kmetij, določeno v točki (a)(iii) te določbe, to pomoč kumulira s pomočjo za zagon dejavnosti za mlade kmete, določeno v točki (a)(i) te določbe, če se spoštuje najvišji znesek podpore, ki je določen v odstavku 6 tega člena.

Drugo in tretje vprašanje

- 52 Predložitveno sodišče z drugim in tretjim vprašanjem, ki ju je treba obravnavati skupaj, v bistvu sprašuje, ali je treba člen 19(1) Uredbe št. 1305/2013 razlagati tako, da nasprotuje nacionalni ureditvi, v skladu s katero odobritev pomoči za zagon dejavnosti za razvoj malih kmetij, ki je določena v točki (a)(iii) te določbe, izključuje pridobitev pomoči za zagon dejavnosti za mlade kmete, določeno v točki (a)(i) navedene določbe.
- 53 Pomisleki predložitvenega sodišča v okviru teh vprašanj se natančneje nanašajo na polje proste presoje, ki ga imajo države članice pri vzpostavitvi sistema odobritve teh dveh pomoči za zagon dejavnosti.
- 54 V zvezi s tem je treba spomniti, da države članice izvajajo Uredbo št. 1305/2013 prek svojih programov podpore za razvoj podeželja. Kot je razvidno iz člena 6 te uredbe in kot se odraža v uvodni izjavi 7 te uredbe, namreč EKSRP v teh državah deluje prek navedenih programov.

- 55 Vsaka država članica bi tako morala pripraviti nacionalni program razvoja podeželja za svoje celotno ozemlje ali več regionalnih programov ali pa oboje, to je nacionalni program in več regionalnih programov, pri čemer bi se s temi programi izvajala strategija za izpolnjevanje prednostnih nalog Unije za razvoj podeželja.
- 56 Iz tega sledi, da Uredba št. 1305/2013 državam članicam pušča polje proste presoje glede podrobnih pravil za izvajanje pomoči, ki jih določa.
- 57 Kot je namreč razvidno iz člena 1 te uredbe, ta določa pravila o programiranju, mrežnem povezovanju, upravljanju, spremljanju in vrednotenju na podlagi „pristojnosti, deljenih med državami članicami in Komisijo“, ter pravila, s katerimi se zagotovi usklajenost EKSRP z drugimi instrumenti Unije.
- 58 Polje proste presoje, ki ga imajo države članice v tem okviru, se lahko nanaša zlasti na merila za izbor projektov, da bi se zagotovila čim boljša uporaba finančnih sredstev za razvoj podeželja in da bi se ukrepi v okviru programov razvoja podeželja ciljno usmerili v skladu s prednostnimi nalogami Unije za razvoj podeželja, ter da bi se zagotovila enaka obravnava prosilcev.
- 59 To polje proste presoje se lahko nanaša tudi na oblikovanje nacionalnih programov razvoja podeželja in izvajanje določb te uredbe, zlasti glede velikosti upravičenih kmetij, kot je določena v členu 19(2), tretji pododstavek, navedene uredbe, ali glede zneska pomoči, kot je razvidno iz odstavka 6 tega člena.
- 60 Poleg tega se v skladu s členom 13 Uredbe št. 1305/2013 vsak ukrep za razvoj podeželja programira tako, da izrecno prispeva k izpolnjevanju ene ali več prednostnih nalog Unije za razvoj podeželja. Poudariti pa je treba, da je, kot je pojasnjeno v besedilu tega člena, seznam ukrepov iz Priloge VI k navedeni uredbi, ki so posebno pomembni z vidika prednostnih nalog Unije, le okvirni.
- 61 Iz tega sledi, kot je Komisija trdila v pisnem stališču, da lahko države članice načeloma izberejo, kaj vključijo v svoje programe za razvoj podeželja in česa ne. Tako lahko določijo omejitve pri odobritvi pomoči za zagon dejavnosti iz člena 19(1)(a) te uredbe, tako da določijo prepoved izplačila pomoči iz člena 19(1)(a)(i) navedene uredbe kmetu, ki je že prejel pomoč iz točke (a)(iii) te določbe.
- 62 Glede na zgoraj navedeno je treba na drugo in tretje vprašanje odgovoriti, da je treba člen 19(1) Uredbe št. 1305/2013 razlagati tako, da ne nasprotuje nacionalni ureditvi, v skladu s katero odobritev pomoči za zagon dejavnosti za razvoj malih kmetij iz točke (a)(iii) te določbe izključuje odobritev pomoči za zagon dejavnosti za mlade kmete, določene v točki (a)(i) navedene določbe.

Stroški

- 63 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (šesti senat) razsodilo:

- 1. Člen 19(1) Uredbe (EU) št. 1305/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o podpori za razvoj podeželja iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1698/2005 je treba razlagati tako, da ne nasprotuje temu, da lahko kmet, ki je prejel pomoč za zagon dejavnosti za razvoj malih kmetij, določeno v točki (a)(iii) te določbe, to pomoč kumulira s pomočjo za zagon dejavnosti za mlade kmete, določeno v točki (a)(i) te določbe, če se spoštuje najvišji znesek podpore, ki je določen v odstavku 6 tega člena.**
- 2. Člen 19(1) Uredbe št. 1305/2013 je treba razlagati tako, da ne nasprotuje nacionalni ureditvi, v skladu s katero odobritev pomoči za zagon dejavnosti za razvoj malih kmetij iz točke (a)(iii) te določbe izključuje odobritev pomoči za zagon dejavnosti za mlade kmete, določene v točki (a)(i) navedene določbe.**

Podpisi